

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

**ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISTĚ
V JOSEFOVĚ**

Váš dopis čj. / ze dne KUKHK-38800/KP/2020-4
30.12.2020
Naše čj.: NPÚ-362/103248/2020
Vyřizuje: Ing. Kubina
Spisový znak: 820.2

Krajský úřad Královéhradeckého kraje
Odbor kultury a památkové péče
Oddělení památkové péče
PaedDr. Tamara Baudišová
Pivovarské náměstí 1245
500 03 Hradec Králové
IDDS: gegbp3q

Josefov 19. 1. 2021

„zámek Nové Město nad Metují“, národní kulturní památka rejstř. č. ÚSKP 318, ul. U Špýcharu, Nové Město nad Metují, okres Náchod, pozemek parc. č. 2378, 1/2, 1/4, k. ú. Nové Město nad Metují, Městská památková rezervace Nové Město nad Metují, rejstř.č. ÚSKP 1024 a pozemek parc. č. 1994/2, k. ú. Nové Město nad Metují, ochranné pásmo Městské památkové rezervace Nové Město nad Metují, rejstř. č. ÚSKP 3206

Vyjádření odborné organizace státní památkové péče podle § 32 odst. 2 písm. f) č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů k žádosti o písemné vyjádření

Předmět žádosti:

- *Odstranění stavby na národní kulturní památce*

Dne 30. 12. 2020 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově (dále jen „NPÚ, ÚOP v Josefově“) obdržel žádost č.j. KUKHK-38800/KP/2020-4, ze dne 30. 12. 2020 o písemné vyjádření ve výše uvedené věci.

Oznámení o zahájení řízení o odstranění stavby zaslal Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odboru kultury a památkové péče, oddělení památkové péče Městský úřad Nové Město nad Metují, odbor výstavby a regionálního rozvoje.

Přílohy žádosti:

- „Zákres nových konstrukcí ze dne 7. 7. 2020 v měřítku 1:100“

Popis zamýšlených prací:

Dle oznámení je zahájeno řízení o odstranění stavby, týkající se těchto staveb:

- Železobetonová základová deska včetně jí zakrytých základových konstrukcí
- Zdivo porotherm včetně zastropení keramickými vložkami
- Zeď z betonových tvarovek
- Železobetonové zpevnění kamenných zdí
- Zpevnění skalních pilířů obetonováním

Stavby jsou umístěny na pozemcích parc. č. 2378, 1/2, 1/4, a 1994/2, vše k. ú. Nové Město nad Metují.

Charakteristika objektu a území:

Zámecký areál v severozápadním nároží hradebního města se zahradou na opevnění a v jeho předpolí na severozápadní straně. Hlavní zámecká stavba čp. 1201 čtyřkřídlá dvoupatrová s válcovou věží Máselnice v severním koutě nádvoří, válcovou věží v západním nároží a půlkruhovým výstupkem na východním nároží. K severnímu nároží zámku přiléhá úřednická budova čp. 1202, na jižní straně stojí na vnější straně příkopu úřednický dům čp. 1211 zvaný oficírny. Vstup k zámku přes kamenný most, na půlkruhových rozšířeních předmostí protějškové sochy medvědů a sloupy se sochami boha Poseidona a bohyně Deméter. Na kontreskarpě příkopu na podstavcích 8 dvojic soch callotovských trpaslíků (celkem 16 kopií, originály v depozitáři). V trávníku před vstupem k zámku kamenná monolitická kašna. Zahrada za zámkem, horní část na fortifikaci - val s baštou Špýchar a terasy na hospodářském dvoře se sallou terenou (voliéra) a altánem při SZ průčelí zámku. Přes městský příkop směřuje Jurkovičův dřevěný most, umístěný na osu dolní zahrady. Dolní zahrada ohrazená zdí s bránou, rozděluje se na horní užitkovou část s domkem se skleníky, střední okrasnou část s kašnou se sochou a sochami trpaslíků na terase při konci mostu (20 kopií soch callotovských trpaslíků, originály v depozitáři) a konečně dolní částí zv. Štěpnice. Na valu mezi příkopem a Štěpnicí rekreační domek, pod ním v ústí příkopu býval zahradnický domek čp. 101. Objekt č.p. 101 se nacházel na pozemku, který je součástí zámeckého areálu. Byl situován v dolní zahradě na jižním kraji skalnatého ostrohu tyčícím se nad řekou Metují. Dějiny samotného domku jsou úzce spojeny s historií zámecké zahrady. Nejstarším dokladem existence zahradnického domku je veduta Joanna Venuta, datovaná rokem 1800. K radikální přestavbě domku došlo v roce 1843, na katastrální mapě z roku 1870 je již zahradní domek zachycený ve stávajícím půdorysu. Již v roce 1907 je kronikou uvedeno, že domek je zpustlý. Projektem rekonstrukce zámku, schváleného v roce 1909, tj. i zahradního domku, byl pověřen architekt Dušan Jurkovič.

Jednalo se o přízemní objekt na obdélném půdorysu, zdivo smíšené s převahou kamene, omítky vnější i vnitřní několikavrstvé, nejstarší vápenné. Dispozice domu byla dvoutraktová se střední chodbou, střecha polovalbová, bobrovka, krov hambalková soustava, stojatá stolice. (použito ze SHP).

Tento dům byl postupnými kroky odstraněn a postupně nahrazován novými stavbami. Tyto stavby svým obrysem kopírují stavbu zaniklou. Nutné je však podotknout, že stavba oficiálně zanikla roku 2020 a byla vyjmuta z katastru nemovitostí. Projekt novostavby nebyl projednán a nemá tedy ani stavební povolení.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Posuzované pozemky se nacházejí na území městské památkové rezervace, prohlášené Výnosem MK ČR ze dne 3.12.1969 č.j. 15.106/69-II/2.

Pro stavební činnost v památkové rezervaci v Novém Městě nad Metují stanovím tyto podmínky:

- a) „veškeré úpravy nemovitých kulturních památek musí být provedeny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty, přiměřenému společenskému využití a k dalšímu zhodnocování jejich výtvarných a dokumentárních funkcí;
- b) nové stavby, úpravy nechráněných staveb, úpravy terénní, parkové a jiné mohou být provedeny pouze s ohledem k památkové povaze rezervace a k jejímu kulturně politickému programu;
- c) výstavba v rezervaci zachovává a upravuje, popř. obnovuje hlavní historické prostory a soubory budov, především hlavní prostor náměstí, obvodovou komunikaci při hradebním okruhu zároveň s asanací dvorních přístaveb, zámecký areál se zahradou a hradební systém;
- d) nová výstavba v obvodu rezervace nesmí porušovat daný historický a výtvarný charakter rezervace a musí být hodnotným výrazem soudobé architektonické tvorby;
- e) veřejné osvětlení a reklamní zařízení musí být v souladu s architektonickým výrazem historického prostředí.“

Předmětem památkové péče v památkové rezervaci jsou historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, městské interiéry včetně povrchu komunikací, plochy zvýšené ochrany, ostatní chráněné plochy a podzemní prostory, hlavní městské dominanty v dálkových i blízkých pohledech, nemovité kulturní památky, ostatní objekty, soubory a prostory, dotvářející prostředí rezervace a veřejná zeleň.

Pro vymezené území městské památkové rezervace v Novém Městě nad Metují je dále zpracován regulační plán.

Pozemek parc. č. 2378 se dále nachází v území ochranného pásma pro městskou památkovou rezervaci v Novém Městě nad Metují, vymezeného na základě rozhodnutí Okresního národní výboru, odboru kultury v Náchodě ze dne 31. 3. 1987, č.j. kult.174/87. Zde jsou uvedeny tyto podmínky ochrany:

1. „Při pořizování územně plánovací, přípravné a projektové dokumentace, při provádění staveb a stavebních úprav, zásazích do utváření terénu a zeleně je nutno dbát, aby nebyla změnami přírodních prvků a půdorysné, hmotové a výškové konfigurace zástavby použitím nevhodných stavebních materiálů oslabena nebo porušena historická urbanistická a architektonická struktura prostředí památkového ochranného pásma a měřítko a panorama městské památkové rezervace a státního zámku. (...)“
7. Všechny zásahy, opatření a změny, které se buď přímo nebo ve svých důsledcích dotýkají hodnot městské památkové rezervace a s ní souvisejícího prostředí je nutno předem projednat s výkonným orgánem státní památkové péče – odborem kultury ONV v Náchodě, na základě stanoviska KSSPPOP Pardubice. Lze je provádět pouze s jeho souhlasem a za podmínek jím stanovených. (...)“

Uvedené pozemky jsou dále součástí areálu zámku Nové Město nad Metují, který je národní kulturní památkou, číslo rejstříku ÚSKP 318, prohlášené nařízením vlády České republiky č. 170/2008 Sb., ze dne 28. 4. 2008 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky (kulturní památka – číslo rejstříku ÚSKP 31488/6-1818).

S ohledem na současný stupeň poznání kulturně historického vývoje lze konstatovat, že k dotčeným památkovým hodnotám patří zejména její hmotové uspořádání, dochované historické konstrukce, dochovaná dispoziční řešení, dochovaná vnější i vnitřní výzdoba, původní materiálová skladba objektu a dále pak začlenění objektu v urbanistické struktuře sídla. Národní kulturní památka se svým hmotovým a architektonickým řešením, včetně dochovaných historických konstrukcí, podílí na základních hodnotách památkové rezervace.

Dnes již objekt č.p. 101 fyzicky zanikl a zároveň byla i administrativně ze strany MK ČR zrušena jeho památková ochrana. Pozemky jsou však stále součástí areálu zámeckého komplexu budov a zahrad a zůstávají součástí národní kulturní památky zámku Nové Město nad Metují.

Vyhodnocení žádosti:

NPÚ, ÚOP v Josefově na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zahájení řízení o odstranění stavby **bude v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za této podmínky:**

- 1) V dané věci bude předložena projektová dokumentace k samostatnému posouzení a vydání závazného stanoviska státní památkové péče, která bude obsahovat technologický postup odstranění staveb na dotčených parcelách a způsob následné rekultivace pozemků.

Zdůvodnění:

K podmínce č. 1: S ohledem na fakt, že stávající stavby na dotčených pozemcích stojí neoprávněně, NPÚ, ÚOP v Josefově s jejich odstraněním souhlasí. Původní domek zahradníka byl naprosto odstraněn a stavba zanikla. Stávající stavby na pozemku nevycházejí z návrhu majícího stavební povolení, jedná se tedy o stavby postavené nelegálně. Hodnoty objektu čp. 101 spočívaly v jeho hmotovém uspořádání, dochovaných historických konstrukcích, dochované vnější výzdobě, původní materiálové skladbě, začlenění objektu v rámci urbanistické struktury a tedy i funkčním provázání s místem. Zde i vcelku podstatným provázáním s areálem NKP zámku Nové Město nad Metují. Tím, že

došlo k odstranění dochovaných historických konstrukcí a původní materiálové skladby, došlo i k zásadnímu poškození kulturně historických hodnot. Zánikem stavby byla přetrhována vazba na areál NKP zámku Nové Město nad Metují. Bývalý zahradnický domek byl nositelem historie a dokladem funkčního uspořádání areálu. Novostavba v daném místě, byť v původním hmotovém uspořádání, tuto hodnotu nemůže navrátit. Názor na ponechání prostoru jako nezastavěného je dále v souladu s vyjádřením Ministerstva kultury ze dne 6. 4. 2020, zn. spisu MK 23452/2020 OPP. Ministerstvo kultury ve svém vyjádření mimo jiné sděluje, že není možné, aby byl na území nejvyšší možné památkové ochrany zrealizován nový objekt za použití moderních materiálů a technologií. Jeho kulturní hodnota ve vztahu k hodnotám na daném místě zaniklých by byla zcela nulová. Za daných okolností hodnota místa spočívá v tom, že zde žádný nový objekt již realizován nebude a území bude začleněno do ploch zámeckých zahrad.

Odstranění staveb na dotčených pozemcích může dále probíhat různým způsobem, přičemž je plně v zájmu památkové péče, aby odstranění probíhalo šetrně k okolním stavbám a přírodním prvkům. Například v případě zpevněných skalních pilířů obetonováním je nutné navrhnout takový způsob odstranění, který nenaruší navazující prvky.

Podmínka tedy byla stanovena z důvodu, že v současnosti nelze určit, jakým způsobem dojde k odstranění staveb. Pouze se znalostí veškerých technologií a postupů budeme schopni určit, jakým způsobem mají být práce provedeny. Cílem je, aby nedošlo k negativním dopadům na hodnoty národní kulturní památky. S tím souvisí i následná rekultivace území, neboť pouhé odstranění staveb nezjistí výrazné zlepšení stávajícího neutěšeného stavu.

Upozornění:

Posuzované práce budou prováděny v „území s archeologickými nálezy“, stavebník je tedy dle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, povinen oznámit svůj záměr Archeologickému ústavu AV ČR a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.

Toto vyjádření nenahrazuje závazné stanovisko Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, odboru kultury a památkové péče.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání vašeho stanoviska, které by mělo být případně směřováno jako podklad ve věci stavebního řízení v dané věci, a to ihned po jeho vydání a z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

Ing. Jiří Balský
ředitel

Přílohy (počet svazků): -